

A második házasság

Lekció: Ézsaiás 54:1-10

Textus: Ézsaiás 62:1-5

Advent negyedik vasárnapján, karácsony ünnepének előestéjén, egy esküvőre hív minket Isten igéje. Elképzélhetjük magunk előtt a gyönyörű ruhába öltözött menyasszonyt, fején a díszes pártával, és mellette a délceg vőlegényt, amint így szólítja meg kedvesét: „Gyönyörűségem”. A menyasszony Sion, a vőlegény nem más, mint Izrael Istene, a mindenható Úr.

Bibliát olvasó emberek számára nem ismeretlen az a metafora, amely Isten és népe kapcsolatát úgy mutatja be, mint egy házassági kapcsolat. Hóseás próféta szerint ezt mondja Isten Izraelnek: „Eljegyezlek téged magamnak örökre, eljegyezlek téged magamnak igazság és jogosság által, hűség és irgalom által” (Hós 2:21). De ismerjük ezt az Újszövetségből is, ahol Pál apostol úgy beszél a korinthusi gyülekezetéről, mint akiket eljegyzett egy férfinak, hogy mint tiszta szüzet állítsa őket Krisztus, a vőlegény elé (1 Kor 11:2). De a Jelenések könyvében is olvasunk a Bárány menyegzőjéről, amelyre hivatalosak vagyunk (Jel 19:8-9), s a mennyből földre szálló új Jeruzsálemről, amely olyan, „mint a férje számára felékesített menyasszony” (Jel 21:2). Szóval, a Biblia világából ismerős számunkra ez a kép, amely Isten és népe egybefonódását egy vőlegény és menyasszony esküvői egybekelésének mintájára képzelettel el.

Ám az, amit ma hallottunk Ézsaiás könyvéből nem egyszerűen ez az ismerős bibliai kép. Ez az esküvő nem az az esküvő, amiről a Jelenések könyve beszél, s ez a menyasszony nem az a menyasszony. Az az esküvő, amiről itt Ézsaiás könyvében szó van nem két szűz fiatal első egybekeléséről szól, amikor először mondják ki egymásnak a boldogító igent. Ézsaiás egy korábban elhagyott nő második házasságáról beszél. Az a nő, aki itt az oltár előtt áll, nem a szűz hajadon, hanem az, akit elhagyott a férje. Mondjuk azt: ez egy elvált asszony, egy férje által elhagyott asszony második házassága. Ezt olvastuk az igében: „nem mondanak ezentúl többé elhagyottnak, országodat sem nevezik

magára hagyottnak” (62:4). Vagy a korábban olvasott ígérésben: „mint elhagyott, fájó lelkű asszonyt hív téged az Úr...” (54:6). Vagyis Sion és Isten kapcsolatát úgy mutatja be ez az íge, mint két olyan személy közötti kapcsolatot, ahol a férj elhagyja a feleségét, elválnak. Majd végül ez a kapcsolat helyreáll és a két személy újra egymásra talál.

Meglehetősen szokatlannak tűnhet úgy beszélni Isten és az ő népe kapcsolatáról, mint egy második házasságról. A mai íge fényében én mégis erre hívlak titeket. Mi lenne, ha úgy értékelnénk Istennel való viszonyunkat, mint egy megszakított kapcsolat után helyreállt viszony? Mint az exeddel való házastársi kapcsolat újraépítése?

Lehet, hogy vannak közöttünk olyan testvérek, akik a társ általi elhagyatottságnak ezt az érzését egészen közeli ismerik. Nőtestvérek, akiket magukra hagyott a férjük. Vagy férfi testvérek, akiket elhagyott a feleségük. Vagy ha jogilag nem is jutott el házastársi kapcsolatunk a válásig, lelki értelemben már megtörtént ez az elhagyatás. De ha nem is ismerjük ennyire testközelből ezzel az elhagyatottsággal együtt járó érzéseket, valószínűleg vannak barátaink, ismerőseink között olyanok, akik némi betekintést engednek azokba a lelki folyamatokba, amellyekkel együtt jár egy ilyen szakítás.

A párkapcsolati kérdéseknek ma már terjedelmes szakirodalma van. Számtalan felmérés, empirikus kutatás tárja fel objektíven is azokat a folyamatokat, amelyek ilyenkor lejátszódnak. Vannak olyan kutatások is, amelyek konkrétan az exek egymásra találásának a jelenségét vizsgálják. Egyik ilyen friss kutatásból olvastam például arról, hogy arányaiban viszonylag ritka az, hogy két partner között megszakadt viszony utólag helyreálljon. Bár nyilván itt a kulturális tényezők elég meghatározók, de a nyugati kultúrában mindössze az esetek kb. egynegyedében történik válás után a korábbi kapcsolat helyreállítására tett kísérlet. Viszont ezeknek kb. fele marad tartós. Azaz: a szétszakadt párkapcsolatok esetében mindössze kb. 15 százaléknál sikerül másodszori kísérlettel tartós kapcsolatot kialakítani

a korábbi partnerrel. Ha csak a száraz adatokra vagyunk tekintettel, több mint 85% az esély arra, hogy nem fog sikerülni helyreállítani a kapcsolatot a régi társunkkal.¹

Olvassuk csak ezt az ígét ennek a társadalmunkban is ismert jelenségnek az előterében. Sion, az Isten népének ez a kollektív személyisége, a korábban elhagyott asszony. A magára maradt asszony. A próféták között vannak olyanok, akik Siont nemcsak egyszerűen egy ártatlan magára hagyott feleségként ábrázolják, hanem őt teszik elsősorban felelőssé a válásért, a kapcsolat megszakadásáért. Ő az, akit házasságtörése miatt hagyott el korábbi férje. Milyen lélektani folyamatokkal jár együtt ez az állapot és hogyan segít ez megérteni Istennel való kapcsolatunkat?

Ha két személy között sérül a kapcsolat, akkor ez nemcsak őket magukat, hanem a tágabb értelemben vett környezetet is érinti. Minél átfogóbb ez a kapcsolati háló, annak jelentősebb következményekkel jár. Leegyszerűsítve mondhatjuk azt, hogy a személyi sérüléseken túl meg kell küzdeni a társadalmi sérülésekkel is, egészen konkrétan a mások előtt hordozott szégyennek valamilyen formájával és mélységével. Gondoljunk csak bele, mit tapasztalunk a környezetünk részéről, ha nyilvánosságra kerülnek a kapcsolati problémáink. Többen elmondják azt, hogy ilyenkor az egyén közösséghez való viszonya is sérül, s ebben a szégyen elég erőteljes tényező. A kívülvalók számára pedig ugyanúgy kényes kérdés, amihez a legtöbben nem tudnak a megfelelő módon viszonyulni, s ennek egyenes következménye, hogy megszakadnak korábbi emberi, baráti, ismerősi kapcsolatok. Elszigetelődünk.

Nem véletlenül mondja itt Ézsaiás, hogy „látni fogják a népek igazságodat, tisztességedet mind a királyok”. Így is mondhatnánk: látni fogják mások. Miért olyan fontos ez, hogy mások is lássák? Hát nem elég az, ha Sion számára az ő korábbi partnerével, Istennel belkörüen

---

¹ Kevin Thompson: Do People Get Their Ex Back? If Yes, Do They Stay Together? If Not, Do They Move On? – An In-Depth Study, 2022. nov. 30. (<https://exbackpermanently.com/do-people-get-their-ex-back-study>) Ugyanakkor, ebben a kb. 85%-ban több mint ¼-e szeretné, ha helyreállna a korábbi kapcsolat.

rendeződnek a dolgok? Nem elég. Mivel a kapcsolat felbontása nem csupán két személy dolga, hanem mindazoké is, akikkel ők maguk kapcsolatban állnak, ezért elégtételnek sem elég az, ha zártkörűen intézzük el. Siont, akinek korábban hordoznia kellett szégyenét, a környezete előtt is rehabilitálja Isten. Így mondta ezt Ézs 54:4: „Ne félj, mert többé nem fogsz szégyent vallani, ne pironkodj, mert többé nem fognak gyalázni. Ifjúkorod szégyenét is elfelejted, özvegységed gyalázatára sem fogsz emlékezni.” A népek előtt, azaz mások előtt szégyenült meg, a népek előtt fogja Isten rehabilitálni is.

Sőt, még tovább is megy. „Új néven szólítanak majd (a népek) téged, amit azt az Úr maga határozza meg... Nem mondanak többé elhagyottnak, országodat sem hívják így: „magára hagyott”, hanem így hívnak majd: „Gyönyörűségem!”, országodat pedig: „Férjezett.”” (Ézs 62:2, 4) Körülbelül érzékeljük azt, hogy miről szól ez. Ti. a címkékről. Milyen érzéseket vált ki, ha azt mondják: „Ja, ez az elvált. Ő az az asszony, akit otthagyt a férje. Ez az, aki megcsalta a párját.” Ha iskolai kontextusban lennénk, akkor ezeket a megbélyegző megállapításokat úgy neveznénk, hogy bullying. Erős társadalmi jelenség napjainkban is. S itt azt ígéri Isten, hogy majd mindenki olyan néven fogja nevezni Siont, ahogyan azt ő maga állapítja meg: „Gyönyörűségem”, vagy „Isten gyönyörűséges menyasszonya”. Ézsaiás ígérete szerint Isten oly módon avatkozik be, hogy megváltoztatja a világ szemléletét. Nem is csak egyszerűen megváltoztatja, hanem a sajátjára formálja azt. Sionnak nem sikerült az, hogy a környezetében magáról más képet alakítson ki, de ezt Isten maga el fogja végezni. Képzeld el azt, hogy olyan emberek között élsz, jársz, akik úgy neveznek, úgy tekintenek rád, mint Isten maga. Mintha azt mondaná: Sion rehabilitációjával Isten nemcsak Siont állítja helyre, hanem a világot is, a világ szemléletét is.

Hogyan tudnánk ezt az egyház összefüggésében értelmezni? Mi általában úgy szoktunk gondolkodni, hogy az egyháznak, a hívő emberek közösségének, van egy konkrét, *szóban* megfogalmazható üzenete kifele a világ számára. Ezt az üzenetet pedig vagy mondjuk, vagy nem mondjuk. Nos, ez az ige arról beszél, hogy az egyház

nemcsak igehirdetésével, hanem önmagában is, pusztán léténél fogva is üzenetet hordoz. Az, ahogy Isten viszonyul hozzá, ahogy megítéli, ahogy visszafogadja, ahogy megszegényíti, ahogy rehabilitálja, ahogy földre dönti, ahogy felemeli, ahogy megalázza, ahogy gyönyörködik benne, mindennel együtt Isten üzenetét hordozza. Engem feloldoz a szolgálat, az evangéliumhirdetés kényszerűsége alól az a tudat, hogy pusztán lételemnél fogva is, sőt nemcsak felemelkedésemmel, hanem elbukásommal, nemcsak sikereimmal, hanem kudarcaimmal is tud kezdeni valamit az Isten. Ha akarnám sem tudnám romba dönteni a terveit! Ha már úgy döntött egykor, hogy a Sionnal való házasságát a világ előtt is nyilvánosságra hozza, felvállalja, akkor bízhatok abban, hogy mindent meg fog tenni ezen a színtéren azért, hogy a saját hírneve helyreálljon. Sion pedig szorosán összeforrott az ő hírnevével. Istennek van hatalma arra, hogy a környezetünk hozzánk való viszonyulását is megváltoztassa.

A múlt arról beszél, hogy ebben a kapcsolatban Sion volt az, aki okot adott a házasság felbontására. De ha ez így van, hogy mondhatja azt, hogy helyreállítja Isten *az ő* igazságát, hogy a népek látni fogják „a te igazságodat” (Ézs 62:2)? Milyen igazságodat? Mi a te igazságod, Sion? Hát ezek után van igazsága Sionnak? Igen. A te igazságod, amit látni fognak az, hogy bár a minden okot megadtál a kapcsolat felbontására, Isten mégis, ennek ellenére helyre akarja állítani ezt a házasságot. Ilyen furcsa a Sion igazsága! Ez nem a jog szerinti értelemben vett igazság, nem az, amihez jogod van, amit megérdemelsz, ez a megbocsátás igazsága, ez a kegyelem igazsága. Az, amit leginkább a jézusi evangéliumból ismerünk, de valójában itt gyökerezik, az ószövetségi Jézusnál, Ézsaiásnál. Sion igazsága a megbocsátás igazsága, a visszafogadás igazsága.

A házassági kapcsolatok alakulásáról szóló kutatások nemcsak arról beszélnek, hogy viszonylag csekély, mintegy 15%-os esély van arra, hogy egy korábbi partnerrel helyreálljon a viszony, hanem arról is, hogy amennyiben ez valóban megtörténik, akkor az esetek több mint $\frac{3}{4}$ -ében (75%) ez a kapcsolat erősebb lesz, mint korábban. Másként fogalmazva, amilyen csekély a valószínűsége annak, hogy helyreáll egy

megszakadt korábbi kapcsolat, éppoly nagy a valószínűsége annak, hogy amennyiben ez megtörténik, akkor maradandó viszony, bibliai nyelven „örök szövetség” (Ézs 54:10) alakul ki a két fél között.

Kedves testvéreim, aki már átélte élete során azt, hogy hűtlensége ellenére Isten visszafogadta őt, az ebben a második házasságban él. Az első esküvőnek általában nagy feneket szoktunk keríteni, talán mert arra készülünk, hogy csak egy lesz. De ha úgy alakul, hogy mégsem, a másodikat már sokkal kevésbé szokták nagydobra verni. Éppen ezért csodálatos számomra ennek a mai igének ez a sora: „Mert ahogy az ifjú elveszi a hajadont, úgy vesz el téged, aki felépít, s ahogy a vőlegény örül (az első) menyasszonyának, úgy örül majd neked Istened.” (Ézs 62:5) De hát ez nem a második esküvő? Akkor hogyhogy azt mondja: „ahogy az ifjú elveszi a hajadont”? Az Isten úgy örül, mintha ez az első lenne! Mintha először mondaná ki, szólítaná meg a menyasszonyt: Gyönyörűségem! Mintha először mondaná ki. Ahogy írta: „ifjúkorod szégyenét is elfelejtet” (Ézs 54:4) Ő tényleg elfelejtette. Mert az isteni bocsánat magában foglalja a felejtést is. A felejtését annak, hogy ez nem is az első esküvő. Ez az isteni amnézia. Ha ő elfelejtette, nincs az a szoftver, amely a kitörölt adatokat visszahozná.

Ismeritek az *50 első randi* című hollywoodi romantikus vígjátékot (2004), amelyben az autóbalesetben megsérült lány rövidtávú memóriáját elvesztette. Ezért udvarlójának minden vele való találkozást úgy kell megszerveznie, mintha az a legeslegelső alkalom, a legelső randi lenne. Elképzélhetitek, hogy nem kis kihívás ezt hosszú távon fenntartani.

„Mint elhagyott és fájó lelkű asszonyt hív téged az Úr, mint a megvetett ifjú menyasszonynak ezt mondja Istened (54:6).” „Ahogy az ifjú elveszi a hajadont, úgy vesz el téged, aki felépít. Ahogy a vőlegény örül menyasszonyának, úgy örül neked Istened.” Testvéreim, ilyen vőlegény társaságában bátran kívánhatok boldog házaseveket!